

İlkyaz artık kapuda. Tabiat kış uykusundan enikunu uyanêr. Yalpak güneş ölä parlêêr, sansın isteer, ki hepsini, ne var diri, suvazlayıp-yısıtmaa. İnsan, dolay duyêr ilkyazın soluunu, güneşin yalpaklığını da ilkyazın gelmesini duyugulu karşılêêr.

Tabiat masallı dünneyä benzârdi. O büülü ilkyaz soluu taazä eşilliin hem çiçeklerin kokuları Länkanın canında nesoyşa çoktankı unutulmuş mutlu kıpımnarı dürtârdi.

O fasıl duygu sevinmeliklän kalbini yısıdardı, nicä güneş, açan o saklanêr bulutların arasında, sora da, gülümseyeräk, hodul-hodul çıkêr. Ansızdan genä güneş saklandı, da enikunuca yaamurcuk pufkurmaa başladı, birazdan hızlanıp, tez durgundu. Ölä gelârdi, ani dolay bütün dünnä üzünü taazä bezlän silmiş, sızıntıdan serin suylan yıkanmış. Soluk taa keskin oldu. Şen güneş, ne var kuvedi, parlêêr. Güneşin şafkından aaçların yapraklarında damnalar, safır gibi, türlü renktä yalabıyêr. Var erlerdä, neredä toplanmış su, oralarda güneşin okçaazları oynêêr, parlayıp, renkli şafkını hertarafa bol-bol daadêr.

“Ne gözäl kef canımda erleştı! İlkyaz gelmesi – ihlam hem imdat cannara!” – düşünârdi o, siiredârkän hem canından geçirârkän bu gözelli. Kuvet, inan hem umut Länkanın kalbindä kökleşer. Onun yaşaması kolay diildi. Ama zorluklara o verilmedi.

Bölä gözäl ilkyaz günündä o gitmiştı manastıra, angısı Komradın kenarında bulunardı. Burada duyulêr can sıcaklı hem raatlık dualardan, temiz cannardan. O gün Länka seslârdi Boba İoanın dualarını, sözünü. Bir pilda o annattı: “Bir gün adamın tutuşmuş evi, da ateş içindä aylesi kalmış. Adam atlatlêêr onnarı kurtarmaa, da kimsä koyêr köstek ona. Düşüp, kalkıp, o yolunda hızlanêr. Adam geeri bakmaz, kaçêr evinä. Kimsey onu artık durgutmaz. Büyük belada onun aylesi. O düşünêr uşaklarını”.

Te bu Boba İoanın nasaat gibi lafları karının fikirindä erleştı. Geziner karı başçasında, siireder aaçların donaklını, derin düşünmeklär onu kaplêêr. Sıracıklar fikirindä diziler, da o kendi-kendinä söyleer: “Kavga hem kinnik iiläa getirmäz. Te ölä olêr hep ya-şa-mak-ta... Yok vakıt durgunmaa, fena insannan vakıdını kaybetmäa. Neetini herkerä korkusuz tamanna. Ol acızgan, koru dinini, ko kalbindä gerçek sevgi erleşsin”.

(Galina Kristioglo-Sirkeli “*Paasız nasaat*”)

Nr. s/s	İtemnär	Ballar	
1.	Verili soruşlara cuvap edin. a) Angı yıl zamanın gelmesini yazdırêr avtor? (1 cümlä)		
		L	L
		0	0
		1	1
	b) Nesoy duygularlan o yıl zamanını insan karşılêêr? (1 cümlä)		
		L	L
		0	0
		1	1

	c) Neyä benzärdi tabiat? (1cümlä) _____ _____ _____	L 0 1	L 0 1
2.	a) Ne düşünärdi Länka, siiredärkän hem canından geçirärkän bu gözellii? (2 cümlä) _____ _____ _____ _____ b) Nesoy sıracıklar Länkanın fikirindä diziler? (2 cümlä) _____ _____ _____ _____ 	L 0 1 2 3 L 0 1 2 3	L 0 1 2 3 L 0 1 2 3
3.	Tekstä hem görgünüzä temelleneräk, tabiatı yaamurdan sora yazdırın. (4 cümlä) _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3 4 5	L 0 1 2 3 4 5
4.	“Kavga hem kinnik iilää getirmäz” Deyimin maanasını açıklayın. Cuvabınızı argumentläyin. (4 cümlä) _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3 4 5 6	L 0 1 2 3 4 5 6

5.	a) Verili teksttän bir metafora, bir epitet hem bir uydurma çıkarın: _____ _____ _____ b) Bir artistik kolaylunnan sadä cümlä kurun. _____ _____ _____	L 0 1 2 3 L 0 1 2	L 0 1 2 3 L 0 1 2
6.	Teksttä pildayı bulun, dikatlı okuyun da maanasını açıklayın. (4 cümlä) _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3 4 5 6	L 0 1 2 3 4 5 6
7.	Verili teksttän çıkarın: a) iki adlık, neredä vokal dönmesi var hem bir adlık – konson dönmesi var; _____ _____ _____ b) dört yabancı laf; _____ _____ c) iki nışannık laf kuran afikslän, afiksi belli edin. _____ _____	L 0 1 2 3 L 0 1 2 L 0 1 2	L 0 1 2 3 L 0 1 2 L 0 1 2
8.	Aşaada verili laflara bulun: a) sinonim b) antonim tabiat - _____ zorluk - _____ başladı - _____ şen - _____ aaçların - _____ durgundu - _____ kaplêêr - _____ sevinmeliklän - _____	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4

9.	Verili işliklerin morfolojiya nişannarını yazın (<i>zaman, üz, sayı</i>): <i>toplanmış</i> - _____ <i>erleşti</i> - _____ <i>parlêêr</i> - _____	L 0 1 2 3	L 0 1 2 3
10.	Verili lafın morfolojiya analizini yapın: dünneyä. _____ _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
11.	a) Temelleneräk tekstä, çıkarın üç izafet laf birleşmesi, hesaplarını belli edin. _____ _____ _____ _____ _____ b) “ Kalbindä kökleşer ” laf birleşmesine doludan analiz yapın. _____ _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3 L 0 1 2	L 0 1 2 3 L 0 1 2
12.	Çizili cümleyi çıkarın da ona sintaksis analizini yapın. _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3 4 5 6	L 0 1 2 3 4 5 6

13.	“İlk yazın tabiat hem sevda uyanêr...” temasına görä (20-25 cümlä) kendi fikrinizi açıklayın. Fikrinizi açıklamaa deyni, aşadaki planı hesaba alın: I. Temayı (konuyu) açıklayın. Cuvabın içindekilii hem temanın (konunun) baalantısı olsun. II. Fikrinizi argumentläyin, dil zebilliini hem dilin komunikativ kalitesini koruyun (logikayca, annamaklı, demekli, fikirli). III. Dolu hem dooru literatura dilinin normalarını kullanın. Temayı (konuyu) açıklayarkan, lääzımnı materialı kullanın. IV. Derindän kendi bakışınızı, pozițiyanızı, kişiliinizi gösterin.	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
		5	5
		6	6
		7	7
		8	8
		L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
		5	5
		6	6
		7	7
		8	8
		L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
		5	5
		6	6
		7	7
		8	8
		L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
		5	5
		6	6

[illegible]